

Prima pars de mutatiōe consonantiuz

et corpora. Alia enim per se mouet et mouet corpus. Corpus autem non mouet animam nec per se mouet: sicut patet in cadauere: ita et vocales per se mouent ad perficiendum syllabam: et ipsas consonantes mouent secum. Consonantes vero sine vocalibus immobiles sunt ad perficiendam syllabam. Semiuocales autem ab e incipiunt et in se terminant absque x: quod sola ab i incipit per apostrophum greci nominis xi: quod necesse fuit quod x sit semiuocalis a vocali incipere et in se terminare. Que x nouissime a latinis assumpta post omnes ponitur litteras quibus latine dictiones egunt. Quod autem ab i incipit eius nomen: ostendit etiam Seruius in commento quod scribit in donati his verbis: Semiuocales sunt septem que ita perferuntur: vt inchoat ab e littera et desinent in naturalis sonum: vt f: l: m: n: r: s: x: sed x ab i inchoat. Idem etiam Eutropius confirmat dicens: Una duplex consonans x que ideo ab i incipit: quod apud grecos in eadem definitur: vt xi. Mute autem a se incipientes et in e vocalis desinentes exceptis q et k: quare altera in u: altera in a finit sua perficiunt nomine. Incipiunt ergo mute a sono muto siue a sono proprio: et terminant in sonum vocalis. quod ergo plurimum denotat littera a principio et sonus mutatur fit in principio mutus: sicut patet in earum platione merito vocate sunt mute. Incipiunt ergo vt dixi mute a sono muto siue a sono proprio et terminant in sonum vocalis e: vt be: ce: de: excepta f: quare quidam id posuerunt semiuocalis: vt seruius supra: quod incipit a vocali. s. ab e sicut semiuocalis: et terminat in sonum proprio. h t n non facit eam semiuocalis: nomen enim littere non mutat esse littere. vnde dicit Priscianus in primo maiore. Nihil enim aliud semiuocalis habet littera hec f: nisi nominis plationem que a vocali incipit: sed habet potestatem littere mutare non debuit. Si enim esset semiuocalis necessario terminalis nomen inueniret: quod minime reperies. Nec enim l vel r in eadem syllaba posset poni que locus mutatur e duntaxat nec eodem an eadem posita faceret syllabam. ¶ Uolo etiam te scire quod quantum semiuocales vincant a vocalibus tantum vincunt: et ipse mutas. vt supra tetigi: quod patet ex eo quod vocales habent tres proprietates: per se enim perficiunt: vocem inchoant: noia et terminant similiter. Semiuocales autem habent duas tantum habent. Nam inchoantue sunt dictionum et terminales vt nil: et ita de alijs semiuocalibus que quibus inchoant dictiones quibus terminant: tertia vero non habent. s. q: per se vocem non perficiunt: et ita vincunt a vocalibus. Mute vero nec per se vocem faciunt: nec omnes terminant noia: sed quedam earum terminant noia: sicut c: d: t: et h in paucis nominibus exercent. nam pauca noia desinentia in eas inueniuntur: inchoant tamen noia: et ita vna tantum sibi vendicat ex illis tribus proprietatibus. Vincunt ergo a semiuocalibus: sicut quod semiuocales a vocalibus: quod habet inchoant: tamen raro terminant noia. Tamen et apud grecos vocales et semiuocales tamen terminant noia non mute: et merito. Illa enim debet esse in fine que multum sonat: quod omnis platio plus festinat circa finem et platio sonat. vnde etiam oratores exaltant vocem suam in fine vel circa finem. Habent ergo semiuocales secundam euphonia: nam melius et perfectius sonant quam mute: sicut et vocales ipsis semiuocalibus. Nec dicta sunt de semiuocalibus gratia dei et de x.

Vocalis

est semper et scribitur tamen in grecis nominibus et barbaris sicut et in 3. vnde quibus ponitur inter duas vocales est vocalis. et per se syllabatur. vnde per se popopeya est sex syllabarum: et ita de silibus dicas. Quod autem metio facta est de x: quod sit duplex consonans: et aliquando duplex est consonans: ideo habet dicam de i: ostendens quod sit duplex consonans: et quod simplex. Deinde de etiam subiungam de u consonante.

Potest

esse simplex consonans: et aliquando duplex. s. uo tamen est simplex.

consonans. Notandum est quod i consonans posita naturaliter inter duas vocales vim suam retinetes: alis seruantes: et maxime in simplici dictione: accipit per duplici consonante: et debet syllabari cum sequente syllaba: vt maior: troia. Si enim i remaneret vocalis essent tres vocales iuncte sine ulla media consonante: et inde pueniret biat intolerabilis: vt vult Priscianus in iij. li. maio. In tenuia autem remansit i vocalis. et est ratio huius hec: quod nominatiu pluralis neu. ge. formatur ab ablatiuo singulari desinente in i: debet superare illum ablatiuum vna syllaba: vt mari maria: forti fortia. Hoc autem non fuisset in hac dictione tenuia: nisi i remansisset vocalis. Preterea quod i est duplex consonans debet syllabari cum sequente syllaba: quod non fit in tenuia. Notandum etiam quod inuenit in inter duas vocales positum simplex consonans: sed in compositis tamen vt reiecte reijce: sicut docet Priscianus in orthographia introducens exemplum Virgilii: Tyre pascetes a flumine reijce capellas. Ecce hec quattuor syllabe re: ij: ce: ca: sunt omnes breues: et faciunt preleumaticum constare ex quattuor syllabibus breuib. Oportet ergo quod ibi non sit duplex consonans: imo simplex: quod non facit at ibi positionem. Ratio autem h est: quod non est inter illas vocales naturaliter: sed gratia compositionis. Quod ergo hec prepositio re naturaliter breuis sit: ibi etiam correpta inuenit a poeta. vnde composita excludunt in hoc quod dicit naturaliter. et h vult Du. que dicit quod baiulo as est verbum simplex: et sic ibi i est duplex consonans: et pdu. pma. Si autem baiulo sit ibi compositum verbum: tunc non est ibi duplex consonans: nec pma longa: sed potius breuis: iuxta illud: Cloto colum baiulat: lathesis trahit: atropos occat. Item dicit Du. que magister componit a maior et sterion: quod maior in statione: et debet scribi media syllaba per duo ij: vna consonans et alia ud vocale: vt dicat magister. Sed constat quod magister habet pma breue: et est compositum. si scribat per duo ij magister: non erit ibi duplex consonans: quoniam sit pma breuis. Alij dicunt quod reijcio tamen in presenti quod in preterito pma pducere et coripe inuenit: quod ibi i potest esse simplex consonans et sic pma cor. vnde Virgilius: Tyre pascetes a flumine reijce capellas. vel potest ibi esse duplex consonans: et sic pducit pma positioe. vnde idem Virgilius: Reijce ne maculis obsuscet yellera pellis. Alie vero prepositiones compositae cum h verbo iacio penit: pducunt: vt iniicio: adijcio: eijcio: pijcio: deijcio: in quibus omnibus. i. duplex consonans est ante i vocalis. et isti opinionis fuit magister bñ. Dis visis dicit potest quod i consonans posita inter duas vocales naturaliter est duplex consonans: et positionem facit precedenti vocali: vt maior: peior. et hec regula generalis est in simplici dictione. De tenuia non est obiectio: quod ibi i non est consonans quoniam non syllabatur cum secunda syllaba: sed per se: quod vocalis est. In compositis autem habet instantia: sed habet potest excludi in eo quod dicit: i posita inter duas vocales naturaliter: quod in compositis non videtur ibi i esse naturaliter: sed potest accidentaliter. s. ratione compositionis. Aliquando etiam facit positionem etiam in compositis vt adijcio: eijcio: quod ponitur inter duas vocales: et syllabatur cum sequenti syllaba: sed habet omnino non sit naturaliter: vt superi declaratum est. Patet ergo quod verificetur regula predicta i consonans posita naturaliter inter duas vocales vim suam seruantes: maxime in simplici dictione accipit per duplici consonante. Nec autem pericula: vim suam seruantes: non est declarata: ideo nota quod habet additum est: quod i positum inter u post g vel q et alteram vocalem: non est duplex consonans: imo vocalis. Ratio autem huius est: quod altera illarum vocalium. s. u non seruat ibi vim suam imo amittit. Iuxta illam regulam de disphthongis superi data. s. u posita post g vel q vel s: sequente vocali in eadem syllaba amittit vim littere: vt quod ligua

de 1

magistralis

non re cu 1000

pas pceden manon

magister

cor

no de alys ppoibz cu iacio

au

que

ne 7

2. 4. 6. eya
 2. p. de 1. d. 1.
 3. et de 11. 3.
 2. p. de 1. d. 1.
 3. et de 11. 3.

quod ligua p h
 q. du tena. 1. vales mdogclausaz.
 q. datur du
 at i dnoe gpo. i. acantatz
 2. p. de 1. d. 1.
 3. et de 11. 3.